

Handläggningsordning för intern styrning och kontroll

Beslutsfattare	Rektor
Ansvarig enhet	Universitetsledningens stab
Beslutsdatum	2023-12-14, dokumentet beslutades ursprungligen 2019
Giltighetstid	Aktualitetsgranskas/revideras senast 2026
Sammanfattning	Handläggningsordningen utgör ramverket för universitetets arbete med intern styrning och kontroll. Styrdokumentet beskriver utgångspunkter, process och ansvar för arbetet med intern styrning och kontroll vid Göteborgs universitet. I bilaga finns även beskrivning av processen för genomförande av universitets-gemensam riskanalys samt universitetets modell för riskvärdering.

Bakgrund

Göteborgs universitet ska enligt [förordning \(2007:603\) om intern styrning och kontroll](#) ha en process för intern styrning och kontroll som fungerar på ett betryggande sätt. Processen ska säkerställa att universitetet med rimlig säkerhet fullgör sina uppdrag, när verksamhetens mål samt uppfyller kraven i 3 § myndighetsförordningen om att:

- bedriva en effektiv verksamhet
- leva upp till lagar och regler
- lämna tillförlitlig och rättvisande redovisning
- hushålla väl med statens medel

Förordningen ställer krav på att universitetets ledning ska säkerställa att det finns en god intern miljö inom universitetet som skapar förutsättningar för en väl fungerande process för intern styrning och kontroll samt förebygger att verksamheten utsätts för korruption och andra oegentligheter.

Göteborgs universitet ska mot bakgrund av dessa krav genomföra riskanalys, vidta nödvändiga åtgärder samt systematiskt och regelbundet följa upp och bedöma den interna styrningen och kontrollen. Som grund för uppföljning och bedömning ska riskanalysen och vidtagna åtgärder dokumenteras. I samband med beslutet om årsredovisning ska universitetsstyrelsen bedöma om den interna styrningen och kontrollen varit betryggande under verksamhetsåret.

Det finns andra lagar och förordningar som ställer krav på riskhantering (ex. förordning (1995:1300) om statliga myndigheters riskhantering, arbetsmiljölagen (1977:1160), dataskyddsförordningen (EU 2016/679)). Samtliga riskbedömningar utgör underlag för universitetets samlade bedömning av den interna styrningen och kontrollen. Denna handläggningsordning avser universitetets tillämpning av förordningen om intern styrning och kontroll.

Utgångspunkter

Intern styrning och kontroll och riskanalys är verktyg för att tydliggöra de hinder som finns för att universitetet ska kunna utföra sitt uppdrag, nå målen för verksamheten och säkerställa efterlevnaden av lagar och regler. Den universitetsgemensamma riskanalysen ska ge en samlad bild av universitetets väsentliga risker, som underlag för prioritering av nödvändiga åtgärder på flera nivåer inom universitetet.

Processen för intern styrning och kontroll ska vara en integrerad del i ordinarie styrnings-, planerings- och uppföljningsprocesser på samtliga nivåer inom universitetet. Den universitetsgemensamma riskanalysprocessen samordnas med universitetets strategiska planering.

Process för intern styrning och kontroll

Processen för intern styrning och kontroll består av flera delar, som tillsammans skapar en samlad bild av arbetet. Göteborgs universitet har valt att strukturera arbetet utifrån COSO-modellens¹ fem komponenter för intern styrning och kontroll (Intern miljö, Riskanalys, Åtgärder, Information och kommunikation samt Uppföljning, utvärdering och tillsyn). Nedan beskrivs universitetets process utifrån de krav som finns i förordning (2007:603) om intern styrning och kontroll, vilka tar sin utgångspunkt i COSO-ramverket.

¹ *Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission*. Ramverket är en av utgångspunkterna för förordningen om intern styrning och kontroll.

Intern miljö

Den interna miljön utgörs av de interna förutsättningar som påverkar universitetets förmåga att utföra sitt uppdrag, nå verksamhetens mål samt uppfylla kraven på verksamheten. Den består dels av formella komponenter som organisation, arbetsfördelning och beslutsstruktur, dels av kultur, värderingar och ledarskap. En god intern miljö är en förutsättning för en väl fungerande process för intern styrning och kontroll och är ett viktigt instrument för att universitetet ska kunna förebygga risker för korruption och andra oegentligheter.

Göteborgs universitets interna miljö manifesteras i de universitetsgemensamma styrdokument som tillsammans med lagar, förordningar och föreskrifter styr verksamheten. I arbetsordning och delegationsordning regleras ansvar och beslutsmandat för olika roller inom universitetet. I Göteborgs universitets vision 2021–2030 fastställs universitetets kärnvärden, vilka består av de fyra principer som slås fast i *Universitetens Magna Charta*² samt principerna i den statliga värdegrundens³.

Den interna miljön granskas löpande av intern och extern revision. Internrevisionen rapporterar direkt till universitetsstyrelsen och ansvarar även för att hantera universitetets visselblåsarfunktion. Universitetsstyrelsen har ett revisionsutskott, som är det beredande organet i frågor som rör intern styrning och kontroll, exempelvis vad gäller bedömning av iakttagelser och förslag till åtgärder utifrån Internrevisionens och Riksrevisionens granskningar.

Risikanalyt

Risikanalyt innebär att identifiera och värdera omständigheter som utgör väsentliga risker för universitetet, som grund för beslut om nödvändiga åtgärder. Riskanalysen ska vara aktuell, relevant och dokumenteras. Den universitetsgemensamma processen för risikanalyt, som är en integrerad del i planerings- och uppföljningsprocessen, beskrivs i [bilaga 1](#).

Identifiera risker

En risk kan definieras som "en omständighet (inom universitetet eller i omvärlden) som hindrar universitetet från att utföra sitt uppdrag, nå verksamhetens mål eller uppfylla kraven på verksamheten (lagar, regler)."

Värdera risker

Värdering av risker innebär att för varje identifierad risk bedöma sannolikheten för att en omständighet skulle inträffa och hur allvarlig konsekvensen av en sådan omständighet skulle vara. Värderingen bör utgå från en bedömning av risken för universitetet som helhet. Det samlade riskvärdet beräknas genom att multiplicera värdet för sannolikhet med värdet för konsekvens. Riskvärdet fungerar som stöd vid prioritering av vilka risker som är mest väsentliga att åtgärda. Universitetets modell för riskvärdering beskrivs i [bilaga 2](#).

Åtgärder

Riskhantering innebär att ta ställning till vilka åtgärder som är nödvändiga för att hantera identifierade risker. Här ingår att ta ställning till om risken ska:

- *elimineras* genom att undvika de aktiviteter som ger upphov till risken,
- *reduceras* genom att vidta åtgärder för att minska sannolikheten eller konsekvensen av att risken inträffar,
- *accepteras* genom att behålla risken utan att vidta ytterligare åtgärder (ex. om riskens påverkan är liten, åtgärderna för kostsamma eller risken påverkas av externa faktorer),

² Autonomi, Sammanhållen utbildning och forskning, Akademisk frihet, Universell kunskap.

³ Demokrati, Legalitet, Opartiskhet, Saklighet, Fri åsiktsbildning, Respekt, Effektivitet och service.

- *delas* med annan myndighet genom försäkring/avtal (ex. Kammarkollegiets verksamhetsförsäkring) eller i samarbete med annan myndighet som har möjlighet att vidta åtgärder.

För ett stort lärosäte med höga ambitioner där verksamheten också påverkas av externa faktorer är det inte alltid ändamålsenligt att helt eliminera en risk. Det centrala är att risker identifieras och att nödvändiga åtgärder vidtas. Vid val av åtgärd ska en avvägning göras mellan kostnaden för åtgärden och den förväntade effekten. Åtgärderna bör vara tydliga, uppföljningsbara och dokumenteras, som underlag för uppföljning och analys av effekter. Det görs med fördel genom att integrera dem som aktiviteter i verksamhetsplanen.

Uppföljning, bedömning och dokumentation

Universitetet ska regelbundet och systematiskt följa upp och bedöma den interna styrningen och kontrollen. Här ingår uppföljning av att riskerna är aktuella och att åtgärderna är ändamålsenliga. Riskanalysen och vidtagna åtgärder ska dokumenteras.

En årlig rapportering av universitetets övergripande process för intern styrning och kontroll tas fram och presenteras för universitetsstyrelsen. I rapporteringen ingår även uppföljning av universitetsgemensamma risker samt vidtagna åtgärder för att hantera riskerna. Befattningshavare som rektor delegerat ansvar till lämnar årligen in ett intygande till rektor om den interna styrningen och kontrollen inom sitt ansvarsområde.

Den årliga rapporteringen utgör, tillsammans med övriga uppföljningar av universitetets verksamhet, grund för universitetsstyrelsens bedömning av den interna styrningen och kontrollen vid beslut om årsredovisning. I årsredovisningen finns också en övergripande redovisning av universitetets arbete med intern styrning och kontroll samt vad som legat till grund för bedömningen.

lakttagelser och rekommendationer från Internrevisionen och Riksrevisionen beaktas vid bedömning av den interna styrningen och kontrollen. Rektor rapporterar årligen till universitetsstyrelsen om de åtgärder som vidtagits med anledning av Internrevisionens granskningar och lämnad årsrapport.

Roller och ansvar

Ansvar för intern styrning och kontroll följer universitetets arbetsordning och delegationsordning. Eventuella oegentligheter samt överträdelser av lagar, förordningar, föreskrifter eller andra regelverk ska rapporteras till överordnad nivå.

Roll	Ansvar
Universitetsstyrelsen	<ul style="list-style-type: none"> • ansvarar för att säkerställa att det finns en process för intern styrning och kontroll som fungerar på ett betryggande sätt • fastställer universitetsgemensam riskanalys samt årlig bevakning av risker • bedömer den interna styrningen och kontrollen i samband med beslut om årsredovisning
Revisionsutskott	<ul style="list-style-type: none"> • beredande organ till universitetsstyrelsen i frågor om intern styrning och kontroll, ex. granskningar från Internrevisionen och Riksrevisionen samt förslag till universitetsgemensam riskanalys
Rektor	<ul style="list-style-type: none"> • ansvarar för att säkerställa en betryggande intern styrning och kontroll inom universitetet. • ansvarar för beredning av universitetsstyrelsens beslut inom området intern styrning och kontroll • ansvarar för att resurser avsätts för att ändamålsenliga åtgärder ska kunna vidtas för att hantera identifierade risker
Universitetsdirektör	<ul style="list-style-type: none"> • ansvarar för att samordna och stödja universitetets arbete med intern styrning och kontroll

Roll	Ansvar
	<ul style="list-style-type: none"> • ansvarar för den interna styrningen och kontrollen inom Gemensamma förvaltningen samt att verksamheten bedrivs enligt gällande regelverk • ansvarar för riskhantering inom Gemensamma förvaltningen
Dekan/motsv.	<ul style="list-style-type: none"> • ansvarar för den interna styrningen och kontrollen inom fakulteten/motsv. samt att verksamheten bedrivs enligt gällande regelverk • ansvarar för riskhantering inom fakulteten/motsvarande
Prefekt/motsv.	<ul style="list-style-type: none"> • ansvarar för den interna styrningen och kontrollen inom institutionen/motsv. samt att verksamheten bedrivs enligt gällande regelverk • ansvarar för riskhantering inom institutionen/motsvarande
Internrevisionen	<ul style="list-style-type: none"> • granskar universitetets arbete, bidrar med rådgivning och lämnar förslag till förbättringar av processen för intern styrning och kontroll • hanterar universitetets visseblåsarfunktion
Universitetsledningens stab	<ul style="list-style-type: none"> • bistår, på uppdrag av universitetsdirektören, med stöd i det universitetsgemensamma arbetet med intern styrning och kontroll

Bilaga 1 – Process för universitetsgemensam riskanalys

Göteborgs universitets riskanalysprocess är en integrerad del i universitetets planerings- och uppföljningsprocess. Den universitetsgemensamma riskanalysen avser universitetets samlade verksamhet och innefattar väsentliga risker inom både kärnverksamhet och verksamhetsstöd. Riskanalysen tas fram i en dialogbaserad beredningsprocess där företrädare för fakulteter och institutioner bidrar, vilket i huvudsak sker inom ramen för befintliga berednings- och beslutsforum.

Utgångspunkt för den universitetsgemensamma riskanalysen är universitetets uppdrag samt vision, mål och strategier. Då universitetets uppdrag och verksamhet till stora delar är stabil över tid är många av riskerna långsiktiga. Vart tredje år genomförs en fördjupad inventering av risker i bred dialog inom universitetet. Riskerna bevakas varje år för att säkerställa att de är fortsatt aktuella och relevanta mot bakgrund av eventuella förändrade förutsättningar i omvärlden eller inom universitetet.

Vart tredje år – inventera och besluta om risker

Processen för universitetsgemensam riskanalys samordnas med den strategiska planeringen för kommande treårsperiod. Inför ny strategiperiod genomförs en fördjupad inventering av risker.

- **Identifiering – fakultetsnivå/motsvarande**

Väsentliga risker med fokus på kärnverksamheten diskuteras vid rektors verksamhetsdialoger med fakulteter/motsvarande. Risker med fokus på verksamhetsstödet diskuteras även inom Gemensamma förvaltningen samt med övriga chefer inom verksamhetsstödet. En viktig utgångspunkt är tidigare identifierade risker.

- **Beredning och analys – universitetsgemensam nivå**

En samlad dialog om universitetsgemensamma risker samt åtgärder sker i rektors ledningsgrupp och rektors ledningsråd. Dialog sker även i universitetsstyrelsen.

- **Beslut – universitetsgemensam nivå**

Beslut om universitetsgemensam riskanalys fattas av universitetsstyrelsen. Beredning av förslag sker i rektors ledningsgrupp, rektors ledningsråd samt i revisionsutskottet.

Varje år – bevaka, följa upp och vid behov revidera risker

Som en del i den årliga uppföljningen av intern styrning kontroll bevakas den universitetsgemensamma riskanalysen, för att säkerställa att riskerna är fortsatt aktuella och relevanta eller om det finns behov av revideringar.

- **Avstämning – fakultetsnivå/motsvarande**

De universitetsgemensamma riskernas aktualitet diskuteras vid rektors verksamhetsdialoger med fakulteter/motsvarande. Avstämning av riskerna avseende verksamhetsstödet görs särskilt med Gemensamma förvaltningen.

- **Beredning och analys – universitetsgemensam nivå**

En samlad dialog om de universitetsgemensamma riskernas aktualitet och behov av eventuella revideringar sker i rektors ledningsgrupp och rektors ledningsråd. Dialog sker även i universitetsstyrelsen.

- **Uppföljning och ev. revidering – universitetsgemensam nivå**

Rapportering av universitetets övergripande process för intern styrning och kontroll, inklusive uppföljning av risker och åtgärder presenteras årligen för universitetsstyrelsen. Det är underlag för bedömning av den interna styrningen och kontrollen i samband med beslut om årsredovisningen. Vid behov beslutas även om revideringar av den universitetsgemensamma riskanalysen.

Beredning av förslag till bedömning, inklusive eventuell revidering av den universitetsgemensamma riskanalysen, sker i rektors ledningsgrupp, rektors ledningsråd samt i revisionsutskottet.

Bilaga 2 – Göteborgs universitets modell för riskvärdering

Värdering av risker innebär att för varje identifierad risk bedöma sannolikheten för att en omständighet skulle inträffa och hur allvarlig konsekvensen av en sådan omständighet skulle vara. Göteborgs universitets modell för riskvärdering utgår från en fyrgradig skala. Det samlade riskvärdet beräknas genom att multiplicera värdet för sannolikhet med värdet för konsekvens.

Sannolikhet	Mycket hög sannolikhet	4	8	12	16
	Hög sannolikhet	3	6	9	12
	Låg sannolikhet	2	4	6	8
	Mycket låg sannolikhet	1	2	3	4
		Försumbar konsekvens	Lindrig konsekvens	Märkbar konsekvens	Allvarlig konsekvens
		Konsekvens			

Sannolikhet		Konsekvens	
1	Mycket låg sannolikhet Få eller inga tecken på att risken finns idag eller uppstår inom några år.	1	Försumbar konsekvens Påverkar i mycket liten grad universitetets möjlighet att utföra sitt uppdrag, nå målen eller uppfylla kraven på verksamheten.
2	Låg sannolikhet Vissa tecken på att risken finns idag eller uppstår inom några år.	2	Lindrig konsekvens Påverkar i viss grad universitetets möjlighet att utföra sitt uppdrag, nå målen eller uppfylla kraven på verksamheten.
3	Hög sannolikhet Tydliga tecken på att risken finns i vissa delar av verksamheten idag eller uppstår om några år.	3	Märkbar konsekvens Påverkar i hög grad universitetets möjlighet att utföra sitt uppdrag, nå målen eller uppfylla kraven på verksamheten.
4	Mycket hög sannolikhet Bekräftat att risken finns i väsentliga delar av verksamheten idag eller uppstår inom några år.	4	Allvarlig konsekvens Påverkar i mycket hög grad universitetets möjlighet att utföra sitt uppdrag, nå målen eller uppfylla kraven på verksamheten.